

Ф. № 246

Оп. № 1

Учв. № 3171
3

Зайцева
Тетяна Варфоломіївна,
український мовознавець.

Крайні дати документів:
1934 - 1963.

**Центральний державний архів-музей
літератури і мистецтва України**

Зайцева Тетяна Варфоломіївна
український мовознавець
1898-1964
(назва фонду)

Фонд № 246

Опис № 1

повної науково-технічної обробки документів
(назва опису)

за 1934 - 1963 рр.
(крайні дати документальних матеріалів)

Зміст

од.зб.

Передмова

Список скорочень

Іменний покажчик

1. Творчі матеріали 1-11

2. Матеріали до біографії 12-20

Здавальний опис № 1 21

Додаток № 1: Список літератури

Передмова

Зайцева Тетяна Варфоломівна, український мовознавець, народилась 31 грудня 1898 р. в с. Велико-Михайлівці на Запоріжжі в сім'ї сільських учителів.

У 1916 р. закінчила запорізьку комерційну школу і кілька років працювала в конторах різних установ цього міста. В 1920 р. Тетяна Варфоломівна вступила до Київського інституту народної освіти, але в 1921 р. помер батько, в родині склались важкі матеріальні умови, і вона змушена була покинути навчання та вернутись до рідного села, де кілька років працювала викладачем української мови і літератури, історії в семирічній трудшколі та завідувала дитячим будинком.

У 1923 р. Тетяна Варфоломівна вступила до Харківського інституту народної освіти на мовно-літературний відділ факультету профосвіти. Навчання поєднувала з практичною роботою - викладала українську мову в губпартшколі, у студентських гуртках, підшефних організаціях. Тоді ж Зайцева Т.В. почала працювати як перекладач з російської мови на українську.

Закінчуючи інститут, вона написала свою першу роботу «Стилістичне значення генітива приналежності присвійних прикметників», яка пізніше була надрукована.

З 1927 по 1930 рр. Тетяна Варфоломівна викладала українську мову і літературу в 20-й школі м. Харкова, на Центральних державних курсах українознавства, працювала перекладачем у редакціях журналів та видавництвах.

З 1929 р. Зайцева Т.В. працювала у ВЗІМПО при ЦК КП(б)У викладачем української мови, пізніше літературним редактором, а потім - головним літредактором ВЗІМПО та позаштатним перекладачем і літредактором «Партвидаву»

Паралельно (з 1930 по 1933 рр.) Зайцева Т.В. навчалась в аспірантурі Харківської філії інституту мовознавства при Всеукраїнській Академії наук. Після закінчення аспірантури в 1934 р., захистила дисертацію за темою «Знахідний відмінок множини назв живих істот в українській мові» без присвоєння вченого ступеня. Ця робота була рекомендована до друку, але залишилась ненадрукованою і загинула під час окупації м. Харкова.

Наприкінці 30-х років, після переїзду ВЗІМПО до Києва, Зайцева Т.В. перейшла на вузівську педагогічну роботу - викладала в По-

лібрафічному, Бібліотечному та Педагогічному інститутах.

У роки Великої Вітчизняної війни працювала на кафедрі мовознавства в Об'єднаному Українському державному університеті, який був створений в евакуації у Казахстані, читала курси сучасної української мови та загального мовознавства. В цей період Тетяна Варфоломійвна працювала над роботою, присвяченою синтаксису Шевченкового «Кобзаря», яку розпочала ще в Харкові. У 1943 р. вона захистила цю роботу як дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата філологічних наук.

Після визволення м. Харкова Зайцева Т.В. повернулась до роботи в Харківському педагогічному інституті.

З 1948 р. по 1963 р. Тетяна Варфоломійвна працює старшим науковим співробітником відділу словників Інституту мовознавства Академії наук УРСР. Брала участь у підготовці українсько-російських словників, працювала над перекладами на українську мову творів класиків марксизму-ленінізму.

У 1958 р. була учасником 4-го Міжнародного з'їзду славістів, за що нагороджена пам'ятною медаллю.

За сумлінну працю Зайцева Т.В. багаторазово отримувала подяки, нагороджувалась грамотами, преміями.

Померла фондоутворювачка в 1964р.*

До Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України документи Зайцевої Т.В. передав її син Бойко І.І. (дарчий акт № 603 від 14.01.70). Усі документи опрацьовані, просистематизовані і внесені до опису №1 відповідно до архівних правил.

Творчі матеріали Тетяни Варфоломійвни представлені авторизованим машинописом її кандидатської дисертації «Дослідження синтаксиса Шевченкового «Кобзаря», автографами та машинописами конспектів лекцій, які фондоутворювачка читала в Об'єднаному Українському державному університеті, автографом наукової роботи «40 років української радянської лексикографії» та ін. працями.

Серед матеріалів до біографії зберігаються: автобіографія, трудова книжка, протокол засідання Вченої Ради ОУДУ, на якому Зайцева Т.В. захистила дисертацію, військовий квиток, посвідчення співробітника Інституту мовознавства АН УРСР та ін. документи. У фонді відклалась фотографія в групі з невстановленими особами.

В розділах одиниці зберігання розміщені в хронологічній послідовності.

Усі документи фонду в задовільному стані.

---

* ЦДАМЛМ України, ф.246, оп.1, од.зб. 2,4,5.

Список скорочень

авториз.	- авторизований
англ.	- англійська
АН УРСР	- Академія наук Української Радянської Соціалістичної Республіки
б/д	- без дати
ВЗІМПО	- Всеукраїнський заочний інститут масово-політичної освіти
ВТПІЗ	- Всесоюзне товариство для поширення політичних і наукових знань
ВУАН	- Всеукраїнська Академія наук
газ.	- газета
ін.	- інші
кін.	- кінець
маш.	- машинопис
нім.	- німецька
ОУДУ	- Об'єднаний Український державний університет
польськ.	- польська
р.	- рік
рос.	- російська
рр.	- роки
рук.	- рукопис
ст.	- сторіччя
укр.	- українська
франц.	- французька
чесь.	- чеська

Іменний покажчик

	од.зб.
Кобилянська О.Ю.	10
Шевченко Т.Г.	4

Затверджено
Рішенням експертно-перевірної
Комісії ДАМЛІМ України
Акт № 5 від 28.03.01
Львів

ФОНД № 246

Львівська Тетяна Варфоломійівна
/ 1898 - 1964 /
український мовознавець

ОПИС № 1

справ постійного зберігання
1934 - 1963 рр.

(крайні дати документів)

Надходження згідно з актом № 603 від 14.01.1970 р.

№№ п/п	Заголовки справ	Дати документів	К-сть док.	К-сть арк.	Приміт ки
I. Творчі матеріали					
1.	«Фонетика сучасної української літературної мови» . Конспект лекції, яку Зайцева Т.В. читала в ОУДУ. Маш.	1942 -1943	1	8	
2.	«Морфологія». Конспекти лекцій, прочитаних Зайцевою Т.В. в ОУДУ. Варіанти. Уривки. Підбірка. Автограф, маш.	1942,1943	1	420	

№№ п/п	Заголовки справ	Дати документів	К-сть док.	К-сть арк.	Приміт ки
3.	«Синтаксис». Конспекти лекцій, прочитаних Зайцевою Т.В. в ОУДУ. Варіанти. Уривки. Підбірка. Автограф.	[1942,1943]	1	401	
4.	[«Дослідження синтаксиса Шевченкового «Кобзаря»]. Дисертація на здобуття вчено- го ступеня кандидата філоло- гічних наук. Авториз. маш. Зшиток.	[1943]	1	55	
5.	Виписки з відгуків в газ. «Лі- тературна газета», «Радянська культура» та ін. на I том укра- їнсько-російського словника, в підготовці якого брала участь Зайцева Т.В. Підбірка. Автограф.	1948-1955	1	3	
6.	«40 років української радянсь- кої лексикографії» Наукова розробка. Неповна (відсутні окремі аркуші). Чернетка. Автограф, маш. з авт. прав- кою.	[Кін. 1950-х рр.]	2	81	
7.	Бібліографічні списки словни- ків (використаних у період ро- боти над українсько-російсь- ким словником). Підбірка. Англ., нім., польськ., рос.,	б/д	1	49	

№№ п/п	Заголовки справ	Дати документів	К-сть док.	К-сть арк.	Приміт ки
8.	укр., франц., чесь. мови. Автограф, рук Виписки зі статей та книг з мовознавства за темою «Мовна ситуація в Західній Україні в кінці ХІХ - на початку ХХ ст.ст.» до власної наукової роботи. Підбірка. Автограф.	б/д	1	26	
9.	«Вступ до мовознавства» Цикл лекцій, прочитаних Зайцевою Т.В. на історичному факультеті ОУДУ. Неповний (відсутні окремі аркуші). Підбірка. Автограф.	б/д	1	171	
10.	Підготовчі матеріали до власної аналітичної праці про мову О.Кобилянської : тематичний план, варіанти вступу, виписки з листів та творів О.Кобилянської з помітками та ін. Підбірка. Автограф.	б/д	1	97	
11.	* * * * «Обговорюється не ціла закінчена праця...» Виступ на обговоренні другого тому російсько-українського словника. Варіанти. Автограф, маш. з авт. правкою, маш.	б/д	3	28	

№№ п/п	Заголовки справ	Дати документів	К-сть док.	К-сть арк.	Приміт ки
	II. Матеріали до біографії				
12.	Посвідчення Харківської філії Інституту мовознавства ВУАН про аспірантський стаж Зайцевої Т.В. та захист нею дисертації «Знахідний відмінок множини в українській мові» без присвоєння вченого ступеня. Копія.	1934	1	1	
13.	Трудова книжка.	1939 - 1963	1	17	
14.	Протокол засідання Вченої Ради ОУДУ, на якому Зайцева Т.В. захистила дисертацію «Дослідження синтаксиса Шевченкового «Кобзаря»» на здобуття вченого ступеня кандидата філологічних наук.	18 жовтня 1943 р.	1	5	
15.	Військовий квиток, посвідчення співробітника Інституту мовознавства АН УРСР, членський квиток ВТППНЗ УРСР.	1943-1959	5	20	
16.	Автобіографія	1944, б/д	3	5	
17.	Свідоцтво до пам'ятної медалі учасника ІУ Міжнародного з'їзду славистів.	1958	1	1	
18.	Вітальна адреса колективу Інституту мовознавства АН УРСР з нагоди 60-річчя з дня народження Зайцевої Т.В. та 40-річчя її наукової та педагогічної діяльності.	31 грудня 1958 р.	1	3	

№№ п/п	Заголовки справ	докум.	арк.	Примітки
19.	Почесна грамота АН УРСР за успіхи в науковій діяльності * * *		1	
20.	Фотографії Зайцевої Т.В. у групах з невстановленими особами	[1930 - ті - 1940-ві рр.]	2	2
21.	Здавальний опис № 1	1971	1	2

Всього до опису внесено 21 (двадцять одну) одиницю зберігання з №1 по № 21, 31 (тридцять один) документ на 1639 (одній тисячі шестистах тридцяти дев'яти) аркушах.

Додаток: 1. Список літератури.

Опис склала:
архівіст I-ї категорії
12.02.2001 р.

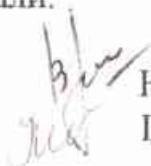

Лобанова І.М.

Прийнято на державне зберігання до архіву-музею 21 (двадцять одну) одиницю зберігання - 31 (тридцять один) документ на 1639 (одній тисячі шестистах тридцяти дев'яти) аркушах.

Документи передали:

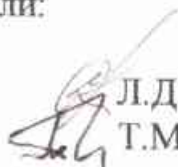
Зав. відділом держобліку і НДА
Архівіст I-категорії

Н.С.Возна
І.М.Лобанова

Документи прийняли:

Зав. відділом зберігання документів
Провідний архівіст

Л.Д.Харалампова
Т.М.Сніжкова

26.06.2001р.

До

246

Список літератури
переданої до ЦДАМЛМ України згідно
з актом № 603 від 14.01.70.

№№ п.п.	Автор і назва	кількість прим.	Інв.№	Примітки
І.	Синявський О. Найголовніші правила української мови.- Х.-К.: ДВУ, 1929.	1	36939	

Всього до списку внесено 1 (одну) назву літератури
в 1(одному) примірнику.

Список склала:
головний бібліотекар
10.11.2000

О.С.Алексеевко

11. (yucca) *apiculata*
13. 17. 1881